

Högern vill...

HÖGERNS HANDLINGSPROGRAM

Antaget av Högerens Representantskap den 28 maj 1946

Högerens handlingsprogram

Inledning

Högern står i dagens läge i opposition mot ett socialdemokratiskt majoritetsparti, vars program vilar på marxistisk grund, och vilket i regeringsställning mål medvetet, om än med växlande taktik, strävar till allt starkare centralisering och statsdirigering på olika områden av samhällslivet.

Högern vill vända den utveckling, som till synes automatiskt driver även en demokratisk stat som Sverige in i ett samhällssystem med en allt behärskande statsmakt. Vi resa ett bestämt motstånd mot socialiseringen. Vi se som vår uppgift att främja en utveckling, vilken med bevarande av den enskildes frihet leder till allt större välstånd och trygghet. Vad som här framlägges är ett program för konservativ framstegspolitik i frihetens tecken.

Högern vill decentralisering på olika områden, i fråga om samhällets styrelse och förvaltning lika väl som när det gäller det ekonomiska livet. Det betyder fördelning av ansvaret på allt flera självständiga medborgare. Det innebär verklig och levande demokrati. Det betyder, att allt flera direkt och personligt bli delaktiga i ägandet och att välståndet sprides till de vidaste kretsar. Detta är, en linje, som är vitt skild från den socialistiska iden att i allt större utsträckning göra staten till ägare på allas vägnar. Decentraliseringen står i motsättning till de rådande tendenserna att förlägga hela tyngdpunkten av administration, företagsamhet och kulturliv till storstäderna. Högern hävdar, att målmedvetna ansträngningar måste göras för att återställa den rubbade jämvikten mellan landsbygd och stad. Ekonomisk, kulturell och social utjämning är här av nöden.

Högern vill ställa människan i centrum, inte kollektivt utan som individ. Möjligheterna skola underlättas för den duglige att arbeta sig fram oavsett härkomst och föräldrarnas ekonomiska ställning. Dugligheten, företagsamheten och kunnandet måste tillerkännas sin rätt.

Högern vill samhällsfred och samarbete mellan olika grupper. Den ser i effektiv socialpolitik ett uttryck för samhällssolidaritet och en nödvändig tillbyggnad till ett fritt näringsliv. I dagens läge är det de stora mellangrupperna - småföretagare inom jordbruk, industri, hantverk och handel, tjänstemän och anställda i offentlig och enskild tjänst som särskilt kunna kräva uppmärksamhet för sina problem. Denna medelklass intar en viktig men trängd ställning i samhället. Den har hittills fått bära huvuddelen av bördorna men har ofta ställts utanför förmånerna. Såväl när det gäller den ekonomiska och finansiella som inte minst den sociala politiken måste dess läge beaktas.

Högerens strävanden står i samklang med arbetargruppernas krav på ekonomisk och social trygghet. Snabbt och stadigt ekonomiskt framåtskridande, frihet att förfoga över sina tillgångar och sin arbetskraft samt målmedveten social reformpolitik äro förutsättningar för att dessa folkgruppers levnadsbetingelser skola förbättras.

De kulturella och sociala framstegen liksom välståndshöjningen vila ytterst på produktionens utveckling. Företagsamhet och sparande måste uppmuntras. De få icke

hämmas genom långtgående statsingripanden och tunga skatter. Den fria tävlan som är själva livsnerven i det ekonomiska framåtskridandet får icke förhindras genom monopol eller kartellbildningar.

Högern vill med kraft verka för att penningvärdet bevaras. Den utplundring av medborgarna som inflationen innebär, skulle hårt drabba de stora grupperna av löntagare, sparare och försäkringstagare samt få förödande verkningar för hela vårt ekonomiska liv.

De följande programpunkterna äro uttryck för dess strävanden. De kunna sammanfattas i orden

FRIHET OCH FRAMSTEG.

I.

Den långvariga kris, som skakar världen, har inte sitt ursprung endast i de materiella förändringarna, i teknikens utveckling och de ändrade förutsättningar denna givit för samhällslivet. När fruktansvärda våldsläror kunnat gripa hela folk, då måste roten till det onda sitta djupare. Ytterst är det väl också frågan om en den enskilda människans kris. Det utmärkande är den bristande gemensamheten i värderingar mitt i all strävan efter gemenskap. Grundläggande begrepp som frihet, rätt och sanning uppfattas helt olika, samma ord ges växlande innebörd, man talar inte längre samma språk. Den västerländska kulturuppfattningen, som vilade på kristen grund och som hittills varit gemensam egendom för de ledande folken, har sprängts sönder utan att något nytt kommit i stället. Hedendomen i sin moderna gestalt har skapat förutsättningar för nazism, kommunism och med dem besläktade strömningar, för vilka människan är medel, och makt är rätt.

En kristen pånyttfödelse kan återställa den gemensamma andliga grundvalen. Den öppna kamp mot kristendomen, som följt med krisens skärpning under det senaste årtiondet, har visat, att kristendomen även i våra dagar är en levande makt. Man kan bekämpa den, men man kommer inte förbi den.

Den kristna synen på den enskilda människan står i motsats till en samhällsuppfattning, som vill göra individen till redskap för en oinskränkt statsmakt. Det kristna kärleksbudet manar till respekt för individen, till fred, samarbete och solidaritet.

Kristendomen står över politiken; det berättigar oss dock inte att i samhällsarbetet skjuta dess krav åt sidan. Konservatismen framträder inte med anspråk på att vara annat än en politisk meningsriktning. Men den söker bygga på kristna värderingar, och den skulle svika sin uppgift, om den lämnade dessa utanför vid sin bedömning av samhällsfrågorna. Mot kulturradikalismen med dess förflackade människosyn och dess benägenhet att håna och riva ner utan att äga styrka och vilja att bygga någonting nytt står en på kristen grund vilande kulturkonservativ uppfattning.

1. Kyrkan och de frikyrkliga samfundet äro uttryck för vårt folks vilja att leva i ett kristet samhälle. Kyrkans ställning som statskyrka måste bevaras samtidigt som dess inre frihet upprätthålles.

2. Församlingarnas självstyrelse får inte kränkas.

3. Ungdomen skall genom kristendomsundervisningen i skolorna ges kunskap om vad kristendomen är och bjuder.

II.

Den främsta uppgiften för svensk utrikespolitik är att, säkerställa rikets oberoende samt främja strävandena att bevara freden och skapa trygghet för små som stora

nationer. Vårt folks vilja att till det yttersta värja sin frihet kräver en stark försvarsmakt.

- 1. Högern förordar vårt lands anslutning till Förenta Nationerna. Skulle de mellanfolkliga säkerhetssträvandena inte leda till framgång, skall neutraliteten vara den svenska utrikespolitikens linje.*
- 2. Högern önskar starkast möjliga samarbete mellan de nordiska länderna, kulturellt, ekonomiskt och socialt samt politiskt inom ramen för Förenta Nationerna och till hävdande av Nordens frihet.*
- 3. Vår försvarsorganisation skall bygga på uttagande av folkets hela värnkraft. Effektivitet skall förenas med sträng sparsamhet. En god anda inom försvaret och ett fast förtroende för försvarsmakten måste främjas. Detta kräver en kunnig, vidsynt och omutligt lojal befälskår, rekryterad från alla folkgrupper.*
- 4. Asylrätten skall hävdas.*

III.

Högern slår vakt om den folkliga självstyrelsen och det därmed historiskt förbundna svenska konungadömet.

- 1. Tankefrihet, yttranderätt och församlingsfrihet måste upprätthållas. Varje tendens att öva tvång mot medborgarna i deras politiska ställningstaganden eller att med obehöriga medel påverka deras partianslutning skall motarbetas.*
- 2. Den statliga maktutvidgningen till ständigt nya områden av samhällslivet måste hejdas.*
- 3. Riksdagens arbetsformer böra effektiviseras, och riksdagarnas längd inskränkas.*
- 4. Ett utvidgat folkomröstningsinstitut bör övervägas såsom ett medel att stärka folkets kontroll över regering och riksdag.*
- 5. Domstolarnas oberoende måste bevaras. Lagstiftningen får inte ge utrymme för administrativt godtycke.*
- 6. Remissväsendet måste ge möjlighet till verklig medverkan i lagstiftningsarbetet från de tillfrågade myndigheternas och organisationernas sida.*
- 7. Offentligheten i förvaltningen bör stärkas. Ämbetsmännens självständiga ställning och politiska oberoende måste bevaras.*
- 8. Den kommunala självstyrelsen, som utgör en av grundvalarna för vårt fria samhällsskick, skall vårdas och värnas.*

IV.

Högern vill en ekonomisk politik, som leder till ökad produktion och därmed till allmän välståndshöjning och större trygghet.

I ett framåtskridande näringsliv sörja människorna för sina materiella behov dels i tävlan, dels i samarbete med varandra. Tävlan får inte leda till en allas strid mot alla, samarbetet får inte stelna i monopol och kartellbildningar. Mellan stat och näringsliv bör råda samverkan i fria former, där staten begränsar sig till att ge de allmänna förutsättningarna för den ekonomiska verksamheten.

Personlig äganderätt och fri tävlan, fritt konsumtionsval samt frihet att välja yrke och arbetsplats äro nödvändiga förutsättningar för hög effektivitet, friska initiativ och ekonomiskt framåtskridande.

Välståndshöjningen skall komma alla samhällsgrupper till godo. Strävandet skall vara att göra så många som möjligt till personliga ägare av sparkapital och nyttigheter av olika slag. Med större arbetsinsatser, duglighet och kvalifikationer liksom med större ansvar bör följa högre ersättning - och rätt att behålla den.

- 1. Näringsfriheten skall återställas. Krigsårens ransoneringar och regleringar böra utan dröjsmål avskaffas, så snart förutsättningar härför föreligga. Socialiseringen skall bekämpas.*

2. *Inom de områden, där staten bedriver ekonomisk verksamhet bör i görligaste mån konkurrens –på lika villkor - medgivas enskilda företag. Nya statsmonopol böra inte upprättas. Privata monopolbildningar skola kontrolleras av samhället och motverkas i den mån de lända konsumenterna till skada.*
3. *Nybildning av företag bör uppmuntras. Beskattningsens avvägning och utformning har härvidlag stor betydelse. Vinster och förluster böra i samband med beskattningen få utjämnas över längre tid än ett år,*
4. *Det enskilda sparandet, som under kriget på olika sätt uppsugits av staten, bör åter ledas till produktionen. De mindre företagens behov av kredit hör särskilt uppmärksammas.*
5. *I samverkan mellan näringsliv och myndigheter bör en lämplig lokalisering av industrien befordras.*
6. *Hantverkets och småindustriens intressen böra bättre tillgodoses bland annat vid utformningen av våra stadsplaner. Yrkesutbildningen bör utbyggas, samt en lärlingslag för hantverket genomföras.*
7. *Handeln bör frigöras från krigsårens band. Dess olika företagsformer böra ha möjlighet att konkurrera på lika villkor. Distributionens effektivisering bör få fortgå i enskild regi.*
8. *Kommunikationsväsendet bör utbyggas enligt tidens krav. Olika trafikmedel böra få göra sin konkurrenskraft gällande. Vägarna böra förbättras. Flygfälten skola utbyggas i erforderlig takt. En kortvågssändare av tillräcklig kapacitet bör anordnas. Radion får icke utnyttjas som skatteinstrument.*

V.

Hög och effektiv sysselsättning skall eftersträvas. Denna uppgift måste i första hand åvila näringslivet. Skulle vi genom inflytanden utifrån eller av annan orsak hotas av massarbetslöshet, bör denna mötas genom åtgärder i samverkan mellan det allmänna och näringslivet. I en sådan situation krävas omfattande offentliga arbeten, vilka måste utformas i erforderliga beredskapsplaner. Den arbetslöshet, som vid genomsnittligt god sysselsättning tillfälligtvis och i begränsad omfattning gör sig gällande på grund av de ständigt fortgående förändringarna inom det ekonomiska livet, bör mötas med yrkesutbildning, yrkesvägledning och omskolning samt genom flyttningsbidrag och effektiv arbetsförmedling. företagens strävanden att genom konsolidering och fondbildning förbereda sig mot eventuella kriser och hålla sin arbetskraft sysselsatt böra av staten främjas bland annat genom skattepolitiken.

VI.

Penningpolitiken skall inriktas på att med kraft försvara penningvärdet och skydda medborgarna mot inflation. Sund finanspolitik och effektiva skattelättnader måste eftersträvas.

1. *Balans bör normalt råda mellan statens inkomster och utgifter.*
2. *Krigsårens hårda skattetryck bör planmässigt och fort. löpande minskas. Skattesystemet bör göras enklare och överskådligare för menige man.*
3. *Beskattningsen bör vara så utformad att den inte hämmar sparandet och den enskildes strävan att genom större eller mera kvalificerade insatser förbättra sina levnadsvillkor.*

VII.

Högern vill verka för friare varuutbyte mellan folken. Den goda ställning, som vårt näringsliv tillkämpat sig på främmande marknader, kan till hela folkhushållets gagn bäst utnyttjas av enskilda företag och bör av en framsynt statsmakt främjas. Härvid måste samtidigt jordbrukets behov av erforderligt skydd tillgodoses.

1. *Utrikeshandeln måste även framgent bygga på enskild företagsamhet, anpassningsförmåga och nydanaranda; den får inte helt eller delvis förstatligas.*
2. *Sverige bör medverka i strävandena att åstadkomma internationellt stabila valutor.*
3. *Måttliga tullsatser böra tillämpas inom tullpolitiken.*
4. *Större frihet för svenska företag att grunda dotterföretag utomlands bör eftersträvas, varvid utländsk enskild företagsamhet bör beredas motsvarande möjligheter i Sverige.*

VIII.

Högern vill bidra till förbättring, ekonomiskt, socialt och kulturellt, av levnadsförhållandena på den svenska landsbygden. En utjämning mellan stad och landsbygd är nödvändig för att hejda flykten från landsbygden.

1. *Tillkomsten av industrier, hantverk och handel på landsbygden underlättas.*
2. *Dyrortsgraderingens orättvisor undanröjas. Levnadskostnadernas faktiska utjämning måste medföra motsvarande omdaning av systemet i riktning mot den fullständiga utjämning, som förr eller senare kan komma till stånd.*
3. *Landsbygdens behov av förbättrade samfärdsmedel, bland annat ifråga om post och telefon, bör tillgodoses.*
4. *Skolväsendet på landsbygden bör förbättras och utbildningsmöjligheterna för dess ungdom vidgas genom skolhem, stipendier o. dyl. Kurser och studieplaner i skola och yrkesundervisning skola utformas under hänsynstagande till landsbygdsungdomens särskilda behov.*
5. *Ökade möjligheter böra beredas för ett rikt kultur- och bildningsliv på landsbygden.*

IX.

Högern vill främja det svenska jordbruket, vilket sysselsätter nära en tredjedel av vårt folk. En fri och självägande jordbrukarbefolkning har sedan gammalt varit en källa till styrka i det svenska samhället. En bärkraftig inhemsk livsmedelsproduktion skyddar oss mot godtycklig prispolitik från de stora livsmedelsproducerande länderna. Vid kris och arbetslöshet är jordbruket en betydelsefull stabiliseringsfaktor i samhällshushållningen. I händelse av ny ofärd och avspärning måste det fortfarande kunna tillgodose våra väsentliga försörjningsbehov. Jordbrukets utövare måste därför tillförsäkras samma levnadsstandard som andra motsvarande folkgrupper i vårt land. Trädgårdsskötseln och fruktodlingen ge arbete och bärning åt en mycket stor folkgrupp i vårt land. Dessa näringar ha fått allt större betydelse i det svenska folkhushållet. Det är ett samhällsintresse att de få utföra sina viktiga uppgifter under bästa möjliga betingelser.

1. *Jordbrukets lönsamhet bör höjas. Det bör skyddas mot övermäktig utländsk konkurrens och tillförsäkras en prissättning på sina produkter, som för väl skötta jordbruk med genomsnittliga produktionsbetingelser fullt ut medger täckning för produktionskostnaderna, inberäknat utgifter för driftsförbättringar. Jordbrukets rationalisering skall i främsta rummet bygga på jordbrukarnas egna insatser.*
2. *Friheten att sälja och köpa jordbruk bör återställas. Rovdrift och vanhävd måste motverkas bland annat genom effektiv lagstiftning.*
3. *En förbättring av jordbrukets byggnadsbestånd kräver ökade möjligheter till byggnadskredit, förbilligad byggnadsproduktion och skäliga materialkostnader.*

Utredningen om en för landsbygden lämplig ackordsättning inom byggnadsfacket bör påskyndas.

4. Skattelagstiftningen bör ändras, så att jordbrukaren erhåller samma rätt till avdrag vid taxering som andra näringsutövare, exempelvis för grundförbättringar eller för kostnader för byggnadsbeståndets förbättring:

5. Inrättandet av en statlig jordbrukets rationaliseringslånefond bör övervägas.

6. Utbyggnaden av undervisningsväsendet på jordbrukets område bör påskyndas.

7. De ofullständiga, icke bärkraftiga jordbrukens komplettering bör ske på den fulla frivillighetens väg med initiativet förbehållet jordägarna själva. Staten bör bistå med lån till den som vill inköpa salubjuden jord i och för sammanslagning med icke bärkraftigt jordbruk. Om staten själv inköper jord, som är till salu, för att sedermera tillhandahålla den för sammanslagning med andra jordbruk, bör denna verksamhet klart begränsas med hänsyn till sitt syfte att förbättra det icke bärkraftiga jordbruket.

8. Socialt betingade stödåtgärder i form av prisdifferentiering, arealbidrag, förbilligade produktionsmedel m m. böra tillgripas i sådana fall, där detta är motiverat med hänsyn till vissa jordbruksenheters bristande bärkraft och svårigheter att rationalisera driften.

9. Det norrländska jordbrukets speciella problem böra uppmärksammas.

Prisdifferentiering för mjölk mellan norra Sverige och övriga landsdelar bibehålles.

Särskilda bidrag för att motverka de höga distributions och fraktkostnaderna för olika slag av fömödenheter böra övervägas.

10. Jordbrukets föreningsrörelse är ett av de viktigaste medlen att tillgodose jordbrukarnas intressen samt vidmakthålla och utveckla ett ekonomiskt bärkraftigt jordbruk. Politisk neutralitet från föreningsrörelsens sida är en nödvändig förutsättning för framgång i dess strävanden.

X

Den svenska skogen är en av våra viktigaste råvarukällor och utgör basen för några av våra största exportindustrier. Dess avkastning måste upprätthållas och ytterligare ökas. Vidareförädlingen av skogsbrukets produkter, trävaror och cellulosa, måste intensifieras liksom också tillvaratagandet av biprodukter, mindervärdigt virke och skogsavfall, om vårt land skall behålla sin framskjutna plats på detta område.

1. Skoglig forskning och undervisning främjas. Upplysande och rådgivande verksamhet i fråga om skogsvården förbättras. Stöd lämnas till grundförbättrande åtgärder och växtförädling.

2. Jorddelningslagstiftningen bör överses för att, där så erfordras, åstadkomma lämpligare arrendering av skogsmarken.

XI.

Högern vill främja goda livsbetingelser för den svenska fiskerinäringen, vars betydelse som ett viktigt led i vår folkförsörjning understrukits under krigsåren.

1. Avvecklingen av krigsårens slutliga stödåtgärder bör ske med varsamhet.

Möjligheter till större export av fisk bör beaktas och importen avvägas med hänsyn till fiskerinäringens berättigade intressen.

2. I syfte att ernå ökad försäljning till rimliga priser bör fiskhandeln effektiviseras, driftskostnaderna förbilligas och distributionen underlättas genom fraktsatser, som äro bättre avpassade efter de långa avstånden i vårt land. De insatser som därvid göras av fiskarens självhjälpsorganisationer böra stödjas.

3. Förädlingsindustriens samt kyl- och frysteknikens utveckling bör främjas och fiskeriforskningen stödjas.

4. De statliga stödåtgärderna för fiskehamnsbyggen böra effektiviseras och

lånemöjligheterna vidgas för anskaffning av båtar och redskap, tillfiske på nya och avlägsnare fångstfält, för beredning av fisk m. m.

XII.

Högern vill verka för fortsatt utveckling till fred och samarbete på arbetsmarknaden. Den vill främja arbetsglädje, samhörighet och samverkan inom de enskilda företagen. Högern ser i de moderna organisationerna ett uttryck för folklig självstyrelse och självförvaltning med djupa rötter i svensk tradition.

1. Den avtalsfrihet, som är en förutsättning för att organisationerna skola kunna fylla sin uppgift, får inte under normala förhållanden kränkas genom statlig reglering, men friheten måste av organisationerna förvaltas under ansvar inför samhället.

2. De i offentlig tjänst anställda tjänstemännen böra beredas ett förhandlings- och medlingsförfarande, som bättre än den nuvarande ordningen uppfyller kraven på effektivitet.

3. Löne- och anställningsvillkor böra i möjligaste mån bestämmas efter duglighet, ansvar och utbildning. Tendensen till nedvärdering av det kvalificerade arbetet bör inte få fortgå.

4. Män och kvinnor böra erhålla lika lön för likvärdigt arbete.

5. Samhället bör underlätta för företagen att bereda sina tjänstemän och arbetare tryggade pensionsförmåner.

6. Arbetarskyddet bör utvecklas samt olycksfallsförsäkringen förbättras och utsträckas till jordbrukare, hantverkare och motsvarande företagargrupper.

7. Arbetsmarknadens parter böra själva finna de lämpliga formerna för företagsdemokrati.

8. Yrkesutbildning och yrkesvägledning böra utbyggas, varvid den ungdomliga arbetskraftens problem särskilt beaktas. Möjligheterna böra vidgas för arbetslösa, partiellt arbetsföra och i arbetslivet missanpassade personer, att erhålla omskolning för nya uppgifter inom näringslivet.

XIII.

Högern vill att medborgarna skola beredas ökad trygghet genom förbättrad socialförsäkring. Den betraktar socialpolitiken även som ett medel att förebygga sjukdom och nöd, att göra människorna sundare; dugligare och lyckligare. Socialpolitiken bör utgå från den enskildes självansvar. Stödet skall icke hämma mottagarens vilja att arbeta och spara. Verksamheten bör utmärkas av mänskligt hänsynstagande och frihet från onödig byråkrati. Socialpolitikens utbyggnad skall ske planmässigt i takt med produktionens utveckling och den allmänna välståndshöjningen.

1. Socialförsäkringen bör så ordnas, att de försäkrade genom avgifter få bidra till kostnaderna; där så kan ske böra avgifterna svara mot förmånerna.

2. Den statsunderstödda frivilliga sjukförsäkringen ombildas till allmän och obligatorisk, inbegripande såväl kostnaderna för sjukvård som en sjukpenning, avsedd att möta inkomstbortfall under sjukdom.

3. Folkpensioneringen skall ge trygghet på ålderdomen samt erhålla en sådan utformning att den icke motverkar viljan till eget sparande eller till fortsatt förvärvsarbete, där lämpligt sådant står till buds. Ett väsentligt steg i denna riktning har tagits genom den aktuella folkpensionsreformen, vilken bygger på det av Högern förordnade alternativet, och som begränsar inkomstprövningen till att allenast avse bostadstillägget.

4. Arbetslöshetsförsäkringen överses för att bättre kunna tillgodose arbetarnas trygghetskrav.

5. Socialförsäkringen och speciella socialvårdsformer kompletteras med en allmän socialhjälp, vilken skall bygga på fri, individuell prövning av behovet samt utmärkas av smidig anpassning och målmedvetet strävar att föra den hjälpsökande ut ur hans nödläge.

6. Den allmänna hälso- och sjukvården bör förbättras samt den medicinska och socialmedicinska forskningen stödjas. Kampen mot folksjukdomarna skall bedrivas med kraft. Samhällets strävan bör inriktas på folkfostran till goda hälsovanor.

7. Provinsiälläkarorganisationen och distriktsvården böra utbyggas genom ökning av antalet distrikt.

8. Förlossningsvården kräver ökat antal mindre anstalter ute i bygderna och ökning av antalet barnmorskor.

9. Mödra- och barnvårdscentraler och -stationer liksom vården i skolorna bör utbyggas.

10. Folktandvårdens behov av tandläkare, tandtekniker och tandsköterskor måste fyllas genom nya och vidgade utbildningsmöjligheter.

11. Alkoholmissbruket är en folkfara, som kräver effektiv upplysningsverksamhet och andra motverkande åtgärder.

12. Ungdomsvårdens problem böra av samhälle angripas i nära samverkan med hem, skola och ungdomsorganisationer. Barnvårdsnämnderna böra aktiviseras i sin egenskap av ungdomsnämnder och göras bättre rustade för denna uppgift. Miljön kring nöjeslivet bör saneras.

13. Högern vill främja ett sunt och berikande fritidsliv samt idrottens, gymnastikens och friluftslivets utveckling och utbredning.

XIV.

Bostadsbristen måste hävas och den allmänna bostadsstandarden höjas främst med avseende på utrymmet. Härvid bör samverkan komma till stånd mellan enskilt initiativ och samhällliga åtgärder. Högern avvisar ett allmänt överförande i kommunal ägo av bo stadsfastigheterna och en socialisering av bostadsproduktionen, på vilka vägar bostadsfrågan inte kan föras till en lycklig lösning.

1. Som riktpunkt för bostadspolitiken bör ställas en utrymmesstandard av högst två personer per rum, köket oräknat.

2. Beräkningen av det kommande bostadsbehovet, dess fördelning på skilda lägenhetstyper samt den lämpliga tidpunkten för exploatering av olika områden kräver fortlöpande undersökningar och god planering av bebyggelsen på varje särskild ort.

3. Egnahemsbebyggelsen bör ges företräde framförde stora hyresfastigheterna, där så låter sig göra med hänsyn till samhällets storlek, kommunikationsförhållanden o d.

4. Bostadsproduktionen skall under fri konkurrens på lika villkor bedrivas såväl av det allmänna som av enskilda och kooperativa företagare.

5. Byggnadsproduktionen bör i stigande grad tillgodogöra sig standardiseringens och massproduktionens fördelar. Ackordbestämmelserna böra utformas på sådant sätt, att den förbilligande effekten kommer till sin rätt.

6. Stöd till bostadsproduktionen bör ges i former, som inte gynnar den ena eller andra

gruppen av producenter.

7. Den för särskilda fall erforderliga bostadshjälpen bör utgå i form av statsunderstödda kommunala bostadsbidrag, avpassade efter familjens storlek.

XV.

Befolkningsfrågan är fortfarande vårt folks livsfråga Högern vill främja ekonomisk utjämning mellan barnfamiljerna och övriga medborgare. Åtgärder i sådant syfte skola göra sig gällande tvärs genom vårt folk och inte endast inom vissa inkomstgrupper.

1. Ett särskilt organ bör inrättas med uppgift att följa och studera utvecklingen på det befolkningspolitiska området och att främja en samordning av olika åtgärder.

2. Ungdomen bör ges god ekonomiskfostran med sikte på familjebildning och bosättning.

3. Bosättningslånen böra anordnas med avskrivning av exempelvis en fjärdedel av beloppet för varje barn från och med det andra barnet. Rådgivningen för dessa lån bör utbyggas.

4. Den ekonomiska hjälpen vid barns börd bör effektiviseras samt utgå efter mera enhetliga grunder.

5. I anslutning till lämpligt utformade barnavdrag vid skattetaxeringen bör ett system för kontanta barnbidrag införas utan individuell behovsprövning.

6. Skolbarnsbespisningen bör utbyggas i den takt, som de ekonomiska förutsättningarna och tillgången på utbildad arbetskraft och lokaler möjliggöra.

7. Möjligheterna för den förvärsarbetande kvinnan att med yrkesarbetet förena vården av hemmet böra underlättas. Ett ökat antal deltidstjänster är önskvärt. Frågan om äkta makars sambeskattnings utredes.

8. Hushållsarbetet måste underlättas genom rationalisering, lämplig utrustning och gemensamhetsanläggningar av olika slag. Den sociala hemhjälpen bör utbyggas.

XVI.

Det moderna arbetslivet kräver av medborgarna i gemen kunskaper och färdigheter, som förr fordrades endast av ett mindretal. De vidgade och intensifierade förbindelserna med andra kulturfolk via kommunikationer, radio och film ha ökat behovet av språkkunskaper. Deltagandet i samhällets styrelse och förvaltning samt utövandet av de rättigheter som tillkomma den enskilda medborgaren förutsätta god allmän orientering och utvecklat omdöme.

Allt detta har skapat nya utbildningsbehov. Därtill komma nya sociala krav, som måste tillgodoses, främst i form av en utjämning av utbildningsmöjligheterna mellan stad och land och för ungdomen i skilda inkomstklasser.

Vår ungdom behöver en grundfond av nödig allmänbildning och sådan utbildning, som kan leda till en mot håg och naturliga förutsättningar svarande levnadsbana.

Skolan skall vara ett stöd för hemmen i deras uppfostrargärning.

Det fria och frivilliga folkbildningsarbetets utveckling är ett betydande samhällsintresse.

1. All ungdom måste så långt det är möjligt beredas tillgång till en utbildning, som svarar mot den personliga förmågan utan hinder av föräldrarnas ekonomiska ställning eller hemortens belägenhet.

2. Den obligatoriska skoltiden bör förlängas till 8 år, i den mån tillgången på lärarkrafter och lokaler gör detta möjligt. Den egentliga yrkesutbildningen bör inte

uppskjutas för länge. De högre skolornas standard måste upprätthållas.

3. Kursernas innehåll och omfång böra ge det väsentliga utan att medföra ett forcerat, intressedödande arbete och alltför kort fritid för barnen. Ett alltför stort antal elever i varje klassavdelning måste undvikas.

4. Gymnastik, idrott och friluftsliv samt undervisning i slöjd, sömnad, teckning och musik beredas bättre utrymme inom skolarbetets ram.

5. Yrkesundervisningen bör utbyggas och ges konkurrenskraft genom att höjas till likvärdighet med den teoretiska.

6. Samhällets fordringar på en högstående och kvalificerad lärarkår böra motsvaras av skäliga anställningsvillkor för lärarna.

7. De enskilda skolorna fylla en betydelsefull uppgift inte minst därigenom att de ofta äro banbrytare för nya uppslag på undervisningens område. Deras verksamhet är därför ett viktigt samhällsintresse.

8. Redan i skolan bör kännedom spridas om det fria folkbildningsarbetets studiemetoder, innebörd och värde samt eleverna stimuleras till fortsatta bildningssträvanden. Folkhögskolornas verksamhet och det frivilliga folkbildningsarbetet måste stödjas.

XVII.

Av vetenskapen och forskningen bero i hög grad möjligheterna till fortsatt framåtskridande. Inte minst utgör den tekniska och naturvetenskapliga forskningen en mäktig drivkraft, verksam i främsta rummet för att bryta nya vägar inom produktionslivet. Om vårt land skall kunna följa med i den snabba utveckling, som pågår, måste vetenskapens och forskningens behov tillgodoses.

1. Förstklassig utrustning bör ställas till de vetenskapliga institutionernas förfogande. Behoven av bibliotek, arbets- och sammanträdeslokaler m. m. böra tillgodoses.

2. Utbildningens, undervisningens och forskningens arbetsvillkor böra förbättras vid universitet och högsolor.

3. De ekonomiska villkoren för akademiker i allmän och enskild tjänst böra svara mot deras utbildning och insatser.

XVIII.

En viktig uppgift för kulturpolitiken är att för allt vidare kretsar av vårt folk levandegöra kulturens skatter inom litteratur, konst och musik samt de minnen och traditioner, som vi övertagit från gångna generationer. Det säkraste medlet mot förråande nöjesliv och andlig moralisk nivellering är att hos vårt folk öka förståelsen för de kulturella värdena och ett berikande fritidsliv.

1. Föreläsningens verksamhet, museer och vandringsutställningar samt god teater böra stödjas.

2. Konsten bör beredas ökad plats i våra offentliga byggnader och institutioner av olika slag.

3. Naturskyddsarbetet och hembygdsstudiet liksom kulturminnesvården ge naturliga uppgifter för en kulturpolitik, som åt vårt folk vill bevara en levande kontakt med det svenska kulturarvets rika innehåll, dess saga och hävd, dess natur och skönhetsvärden men också de imponerande arbetsresultaten av gångna och nu levande generationer insatser.